

PRZYMUS BEZPOŚREDNI- MIĘDZY PRZEMOCĄ A POMOCĄ

*Konferencja jest współfinansowana
ze środków m.st. Warszawa.*

Dr Błażej Kmieciak
Zakład Prawa Medycznego
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

PROBLEMY

- Przymus, czyli?
- Podstawy prawne stosowania przymusu
- Najmniejsza uciążliwość

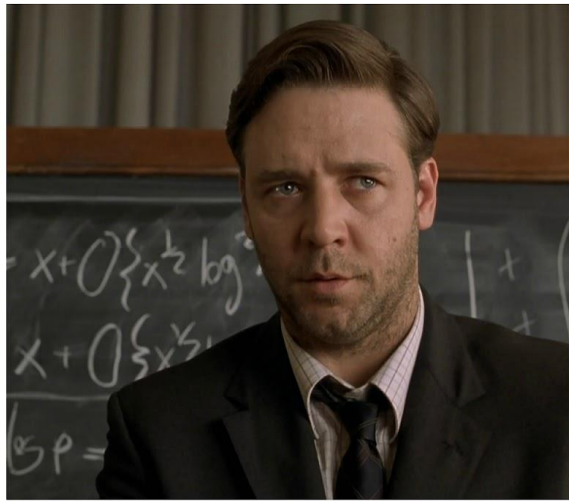
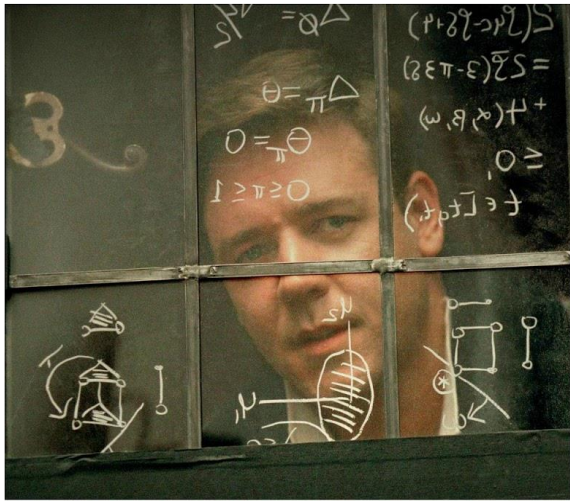

**Przymus bezpośredni,
czyli????**

PRZYMUS BEZPOŚREDNI

PRZYKŁAD

W trakcie zajęć terapeutycznych jeden z pacjentów zaczyna krzyczeć,

- ◉ **W pewnym momencie zaczyna bić się po głowie**
- ◉ **Uderza dwa razy innego pacjenta,**
- ◉ **Nie reaguje na żadne komunikaty słowne**
- ◉ **Co robić w podobnej sytuacji?**

Możliwość
działania

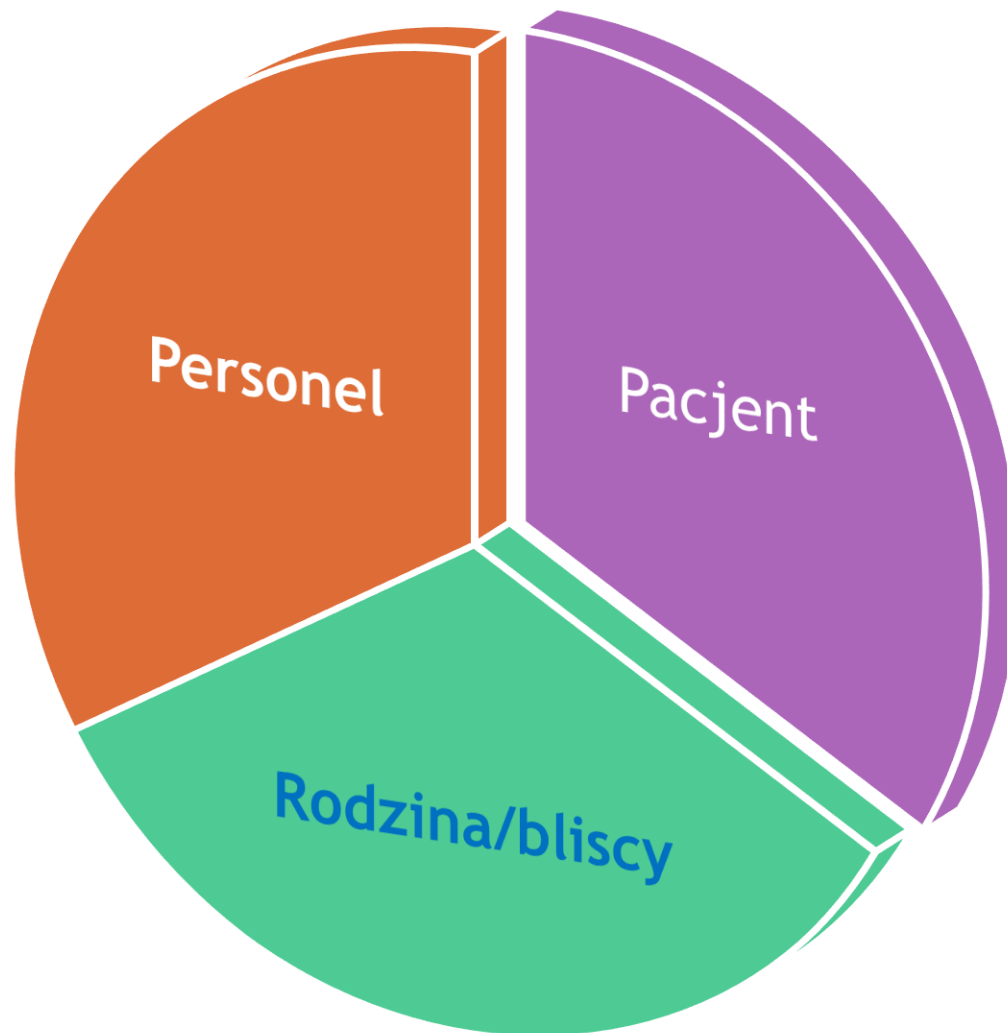
Imperatyw
moralny

Obowiązek
działania

Nakaz prawny

JAK WIDZIMY PRZYMUS

DYLEMATY PRZYMUSU

- ⦿ Kto może go stosować?
- ⦿ Jak długo może on trwać?
- ⦿ Czy poza psychiatrią może być stosowany?
- ⦿ Co jest kluczowe w podobnej sytuacji?

PRZYMUS BEZPOŚREDNI

- ◉ Art.. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego
- ◉ przymusie bezpośrednim, bez wskazania środka przymusu bezpośredniego, należy przez to rozumieć:
  - ◉ a) przytrzymanie - doraźne, krótkotrwałe unieruchomienie osoby z użyciem siły fizycznej,
  - ◉ b) przymusowe zastosowanie leków - doraźne lub przewidziane w planie postępowania leczniczego wprowadzenie leków do organizmu osoby - bez jej zgody,
  - ◉ c) unieruchomienie - obezwładnienie osoby z użyciem pasów, uchwytów, prześcieradeł, kaftana bezpieczeństwa **lub innych urządzeń technicznych**,
  - ◉ d) izolację - umieszczenie osoby, pojedynczo, w zamkniętym i odpowiednio przystosowanym pomieszczeniu.

PRZYMUS BEZPOŚREDNI

Art. 18 ustawy o o.z.p.

- Art. 18. 1. Przymus bezpośredni wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, przy wykonywaniu czynności przewidzianych w niniejszej ustawie, można stosować tylko wtedy, gdy przepis niniejszej ustawy do tego upoważnia albo osoby te:
  - 1) dopuszczają się zamachu przeciwko:
    - a) życiu lub zdrowiu własnemu lub innej osoby lub
    - b) bezpieczeństwu powszechnemu, lub
  - 2) w sposób gwałtowny niszczą lub uszkadzają przedmioty znajdujące się w ich otoczeniu, lub
  - 3) poważnie zakłócają lub uniemożliwiają funkcjonowanie zakładu psychiatrycznej opieki zdrowotnej lub jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

PRZYMUS BEZPOŚREDNI

Art. 18 ustawy o o.z.p.

- . O zastosowaniu przymusu bezpośredniego decyduje lekarz, który określa rodzaj zastosowanego środka przymusu oraz osobiście nadzoruje jego wykonanie. W szpitalach psychiatrycznych, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz w trakcie wykonywania czynności, o których mowa w art. 21 ust. 3 oraz art. 46a ust. 3, jeżeli nie jest możliwe uzyskanie natychmiastowej decyzji lekarza, o zastosowaniu przymusu bezpośredniego decyduje i nadzoruje osobiście jego wykonanie pielęgniarka, która jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym lekarza. Każdy przypadek zastosowania przymusu bezpośredniego i uprzedzenia o możliwości jego zastosowania odnotowuje się w dokumentacji medycznej.
- 6. Zastosowanie przymusu bezpośredniego wobec osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, polega na przytrzymaniu, przymusowym podaniu leków, unieruchomieniu lub izolacji, a wobec osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 3 - na przytrzymaniu lub przymusowym podaniu leku.
- 8. Przed zastosowaniem przymusu bezpośredniego **uprzedza się o tym osobę**, wobec której środek ten ma być podjęty. Przy wyborze środka przymusu należy wybierać środek możliwie dla tej osoby najmniej uciążliwy, a przy stosowaniu przymusu należy zachować szczególną ostrożność i dbałość o dobro tej osoby.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA 1) Z DNIA 28 CZERWCA 2012 R. W SPRAWIE SPOSOBU STOSOWANIA I DOKUMENTOWANIA ZASTOSOWANIA PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO ORAZ DOKONYWANIA OCENY ZASADNOŚCI JEGO ZASTOSOWANIA

Na podstawie art. 18 ust. 11 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego

- § 1. Rozporządzenie określa sposób: 1) stosowania przymusu bezpośredniego wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi; 2) dokumentowania zastosowania przymusu bezpośredniego; 3) dokonywania oceny zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego.
- § 2. Zastosowanie przymusu bezpośredniego może nastąpić z użyciem więcej niż jednego środka spośród wymienionych w art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, zwanej dalej „ustawą”.
- § 3. **Przymus bezpośredni może trwać tylko do czasu ustania przyczyn jego zastosowania.**
- § 4. 1. Lekarz zleca zastosowanie przymusu bezpośredniego w formie unieruchomienia lub izolacji na czas nie dłuższy **niż 4 godziny.**

NOWELIZACJA 2017/ 2018

- ◎ **Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz niektórych innych ustaw**

Dz.U. 2017 poz. 2439

PRZYMUS BEZPOSREDNI

- Przeniesienie treści rozporządzenia do ustawy
- Kompetencje ratowników medycznych w zakresie stosowania przymusu
- Stosowanie przymusu w oddziałach niepsychiatrycznych
- Uprzedzenie pacjenta o zamiarze zastosowania przymusu

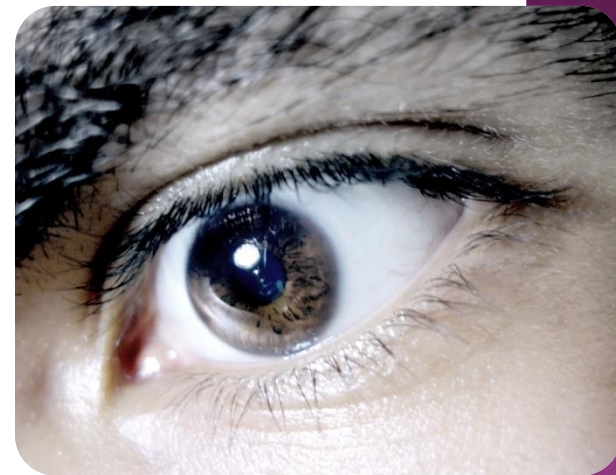
PRZYMUS I ODDZIAŁY INNE NIŻ PSYCHIATRYCZNE

- ◉ Art.. 18 ust. 4 „
„W szpitalu
psychiatrycznym”
dodaje się wyrazy
„oraz w innym
zakładzie
leczniczym

PRZYPADKI

- ◎ **Ania w kasku**
- ◎ **Patryk i kontakt**
- ◎ **Suicauder**
- ◎ **Majaczenie i godność**
- ◎ **Rzecznik z pasami w rękę**
- ◎ **„Zabij się w domu”**
- ◎ **Unieruchomiony „na krzyż”**
- ◎ **Goły „jak Adam”**

ZASADY PRZYMUSU

**Stosuje lekarz lub
pielęgniarka**

- ◉ **Najmniej
uciążliwe
działanie**
- ◉ **Uprzedzenie
pacjenta (obecnie
w miarę
możliwości)**
- ◉ **Kontrola co 15
minut**

Intencja

Działanie

Skutek

PRZEMOC - POMOC

DZIĘKUJĘ

